

Tisková zpráva

Občané o pravomocích prezidenta – leden 2026

- ⌚ Dle většiny (61 %) české populace by pravomoci prezidenta měly zůstat tak, jak je tomu nyní. Zhruba pětina (21 %) respondentů by pravomoci prezidenta rozšířila a naopak 15 % dotázaných by je zúžilo.
- ⌚ Nejvyšší míra souhlasu se objevila u prezidentské pravomoci propůjčovat a udělovat státní vyznamenání (73 %), následuje pravomoc vrátit Parlamentu přijatý zákon, tedy uplatnit prezidentské veto (70 %) a pravomoc udělit amnestii, milost či zmírnit trest odsouzeným osobám (56 %).
- ⌚ Nejnižší podporu získala pravomoc zastavit soudní řízení proti obviněným, s níž souhlasí pouze čtvrtina (25 %) respondentů, zatímco nesouhlas vyjádřilo 35 %.
- ⌚ Více než čtyři pětiny (82 %) respondentů se domnívají, že prezident má mít pravomoc rozpustit Poslaneckou sněmovnu a vyslat nové volby pouze ve výjimečných případech vymezených Ústavou. Dle 9 % nemá mít prezident tuto pravomoc za žádných okolností a 6 % uvedlo, že by prezident měl mít právo tuto pravomoc vykonat kdykoli sám rozhodne, že to politická situace vyžaduje.
- ⌚ Většina (63 %) respondentů se domnívá, že by prezident měl mít právo veta, nicméně parlament by měl mít možnost toto veto přehlasovat početnější většinou, tedy tak, jak je tomu v současném ústavním systému. Zhruba pětina (21 %) zvolila možnost, že by prezident měl mít pravomoc odmítnout parlamentem přijatý zákon s konečnou platností. Dle 8 % dotázaných prezident vůbec nemá mít právo veta a 8 % uvedlo, že neví.

Zpracovala:

Anna Katrňáková

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 587; e-mail: anna.katrnakova@soc.cas.cz

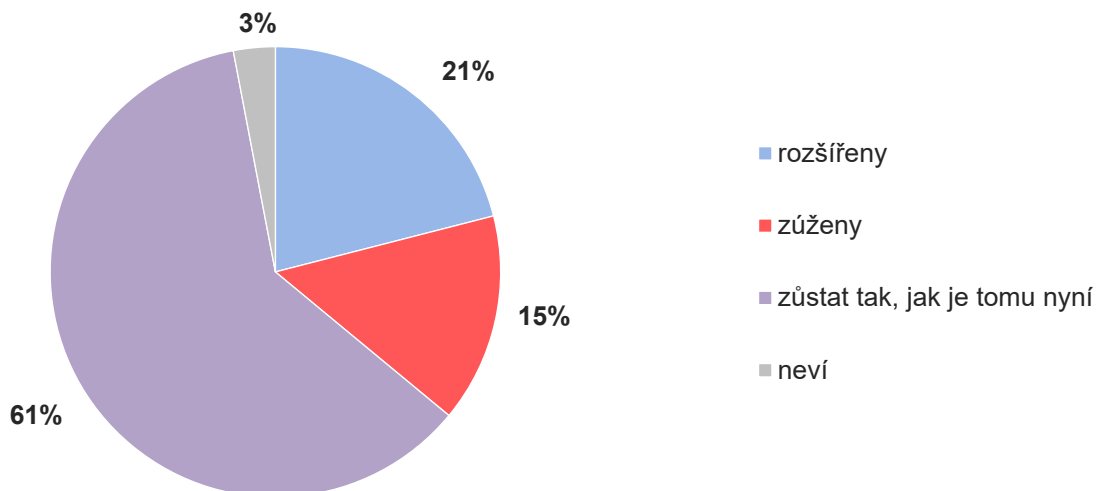

Součástí lednové vlny šetření Centra pro výzkum veřejného mínění byl v rámci Panelu Naše společnost zařazen blok otázek zaměřený na názory české veřejnosti na pravomoci prezidenta České republiky, který navazuje na předchozí otázky týkající se postavení a role prezidenta. Respondenti se vyjadřovali k tomu, zda by dle jejich názoru měly být pravomoci prezidenta rozšířeny, zúženy, nebo ponechány v současném rozsahu. Další otázky byly věnovány postojům českých občanů k vybraným prezidentským pravomocím, například k možnosti rozpustit Poslaneckou sněmovnu a vyslat nové volby, k právu veta vůči zákonům přijatým parlamentem nebo k roli prezidenta při jmenování členů bankovní rady České národní banky nebo soudců Ústavního soudu.

Graf 1 zobrazuje rozložení odpovědí v otázce, zda by pravomoci prezidenta měly být rozšířeny, zúženy, nebo by měly zůstat tak, jak je tomu nyní. Většina (61 %) české populace se domnívá, že by pravomoci prezidenta měly zůstat tak, jak je tomu nyní. Zhruba pětina (21 %) dotazovaných by pravomoci prezidenta rozšířila a naopak 15 % by je zúžilo. Zbýlé 3 % respondentů uvedla, že neví.

Pro zúžení pravomocí prezidenta jsou častěji muži, starší věkové skupiny (ve věku 40 a více let), respondenti se základním vzděláním, obyvatelé Ústeckého, Libereckého a Královehradeckého kraje. Dále volí Andreje Babiše v druhém kole prezidentských voleb v lednu 2023 a volí ANO 2011, SPD (společně se stranami Svobodní, Trikolóra a PRO) a Motoristů sobě ve volbách do Poslanecké sněmovny 2025. Většina respondentů, kteří jsou pro zúžení prezidentských pravomocí, vyjádřila nedůvěru aktuálnímu prezidentovi Petru Pavlovi a zároveň hodnotila negativně jeho dosavadní působení v prezidentském úřadě.

Graf 1: Myslíte si, že by měly být pravomoci prezidenta rozšířeny, zúženy, nebo by měly zůstat tak, jak je tomu nyní?¹

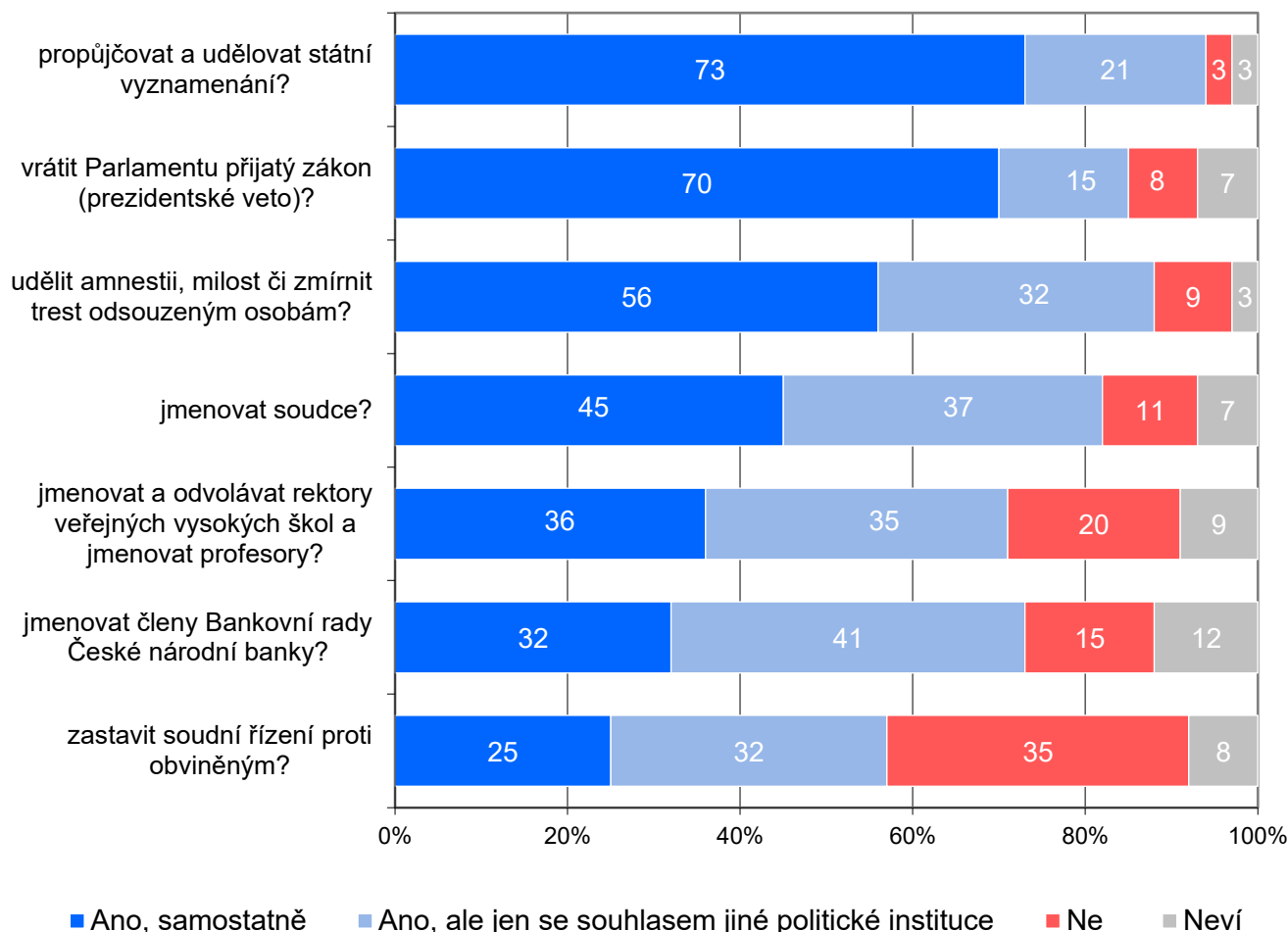
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2601, 23. 1 – 3. 2. 2026, 1725 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Graf 2 zobrazuje rozložení názorů na sedm vybraných pravomocí prezidenta. Položky jsou v grafu seřazeny sestupně dle podílu odpovědi „Ano, samostatně“. Nejvyšší míra souhlasu se objevila u prezidentské pravomoci propůjčovat a udělovat státní vyznamenání (73 % respondentů uvedlo možnost „Ano, samostatně“). Následuje pravomoc vrátit Parlamentu přijatý zákon, tedy uplatnit prezidentské veto, kterou uvedlo 70 % dotázaných a dále se umístila pravomoc udělit amnestii, milost či zmírnit trest odsouzeným osobám (56 %). Méně než polovina dotázaných (45 %) se domnívá, že by prezident měl mít pravomoc jmenovat soudce. Podle 36 % respondentů by měl mít možnost jmenovat a odvolávat rektory veřejných vysokých škol a jmenovat profesory a pouhá třetina (32 %) podporuje pravomoc prezidenta jmenovat členy bankovní rady České národní banky. Nejnižší podporu získala pravomoc zastavit soudní řízení proti obviněným, s níž souhlasí pouze čtvrtina (25 %) respondentů. Právě u této pravomoci byl zároveň zaznamenán nejvyšší podíl nesouhlasu, a to 35 %. Vyšší podíl nesouhlasu se vyskytuje také u pravomoci jmenovat a odvolávat rektory veřejných vysokých škol a jmenovat profesory, u které vyjádřilo nesouhlas 20 % dotazovaných.

Nesouhlas s pravomocemi zastavení soudního řízení proti obviněným a jmenování a odvolávání rektorů veřejných vysokých škol a jmenování profesorů, vyjadřovaly častěji ženy, a poté respondenti spadající do věkové skupiny 40-54 let, respondenti se základním vzděláním a dále voliči Andreje Babiše v druhém kole prezidentských voleb v lednu 2023.

¹ Znění otázky: „Věnujme se nyní prezidentovi České republiky podrobněji. Myslíte si, že by měly být pravomoci prezidenta rozšířeny, zúženy, nebo by měly zůstat tak, jak je tomu nyní?“ Varianty odpovědí: rozšířeny, zúženy, zůstat tak, jak je tomu nyní, nevím.

Graf 2: Domníváte se, že prezident České republiky má mít pravomoc: (%)²

Položky seřazeny sestupně dle hodnoty „Ano, samostatně“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2601, 23. 1 – 3. 2. 2026, 1725 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Následující graf 3 ukazuje podíl odpovědí na otázku, zda má mít prezident právo rozpustit Poslaneckou sněmovnu a vypsát nové volby. Více než čtyři pětiny (82 %) respondentů se domnívá, že prezident má mít tuto pravomoc pouze ve výjimečných případech vymezených Ústavou. Dle 9 % nemá mít prezident tuto pravomoc za žádných okolností a 6 % uvedlo, že prezident by měl mít právo rozpustit PS a vypsát nové volby kdykoli sám rozhodne, že to politická situace vyžaduje. Zbýlé 3 % dotazovaných uvedla, že neví.

Možnost, že má mít prezident pravomoc rozpustit PS a vypsát nové volby jen ve výjimečných případech vymezených Ústavou, volili častěji muži oproti ženám, respondenti spadající do věkové skupiny 20-29 let ve srovnání s ostatními věkovými skupinami, dále dotazovaní s dosaženým vysokoškolským vzděláním oproti dotazovaným se středním vzděláním s maturitou a se základním a středoškolským nematuritním vzděláním. Tuto možnost také častěji volili respondenti, kteří vyjádřili Petru Pavlovi důvěru, než respondenti, kteří mu vyjádřili nedůvěru.

² Znění otázky: „Domníváte se, že prezident ČR má mít pravomoc: a) udělit amnestii, milost či zmírnit trest odsouzeným osobám; b) zastavit soudní řízení proti obviněným; c) jmenovat soudce; d) vrátit Parlamentu přijatý zákon (prezidentské veto); e) jmenovat členy bankovní rady České národní banky; f) jmenovat a odvolávat rektory veřejných vysokých škol a jmenovat profesory; g) propůjčovat a udělovat státní vyznamenání“. Varianty odpovědí: ano, samostatně; ano, ale jen se souhlasem jiné politické instituce, ne, nevím.

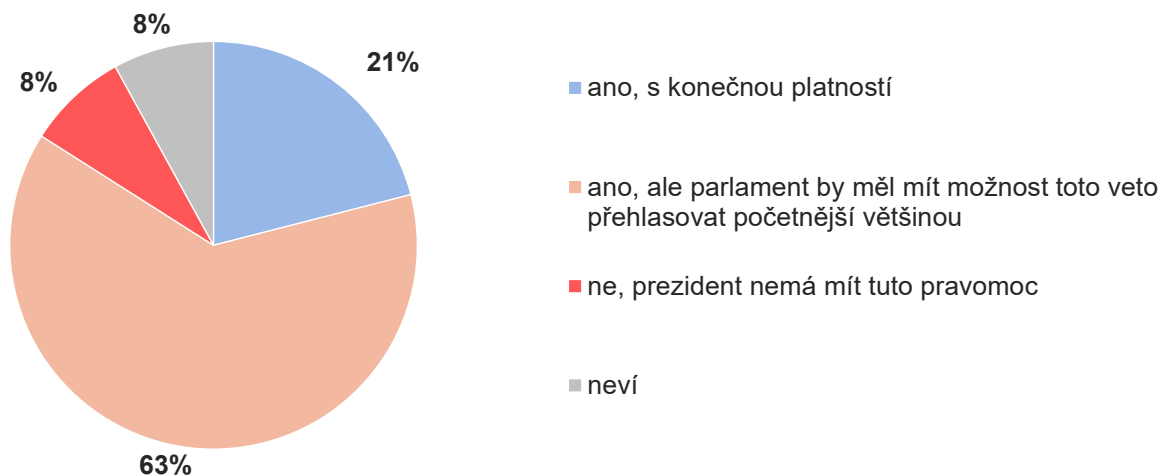
Graf 3: Za jakých okolností má mít prezident pravomoc rozpustit Poslaneckou sněmovnu a vyslat nové volby?³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2601, 23. 1 – 3. 2. 2026, 1725 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Následující otázka se týkala toho, zda má mít prezident pravomoc odmítnout parlamentem přijatý zákon (tzv. prezidentské veto). Většina (63 %) respondentů zvolila na otázku, zda má mít prezident pravomoc odmítnout parlamentem přijatý zákon, odpověď „Ano, ale parlament by měl mít možnost toto veto přehlasovat početnější většinou“. Zhruba pětina (21 %) se domnívá, že by prezident měl mít pravomoc odmítnout parlamentem přijatý zákon s konečnou platností. Dle 8 % dotázaných prezident právo veta mít nemá a 8 % zvolilo možnost „nevím“.

Graf 4: Má mít prezident pravomoc odmítnout parlamentem přijatý zákon (tzv. právo veta)?⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2601, 23. 1 – 3. 2. 2026, 1725 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

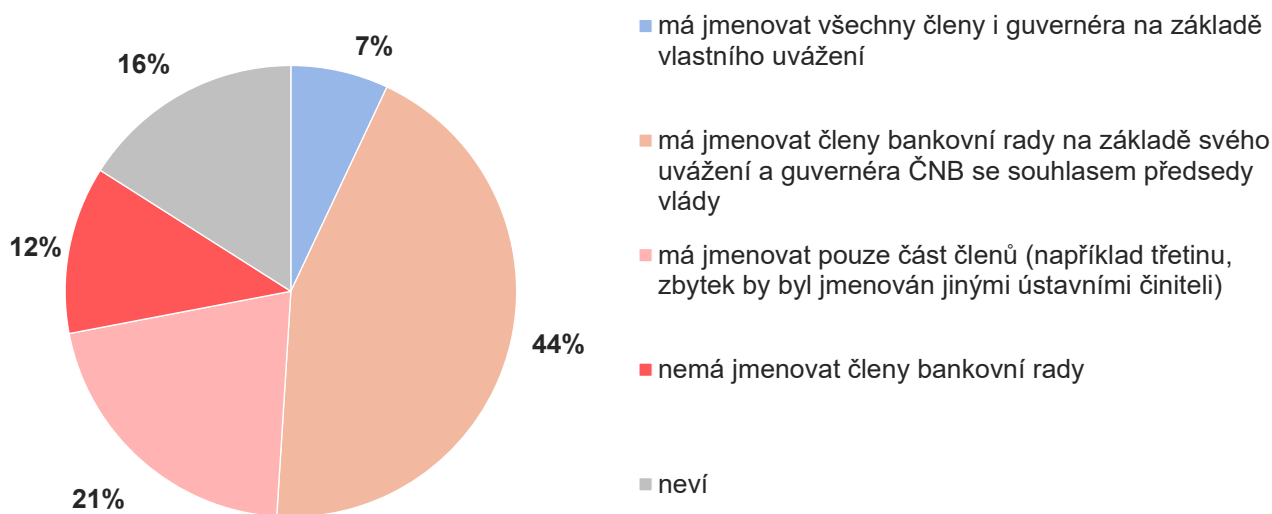
³ Znění otázky: „Za jakých okolností má mít prezident pravomoc rozpustit Poslaneckou sněmovnu a vyslat nové volby?“ Varianty odpovědí: nikdy; jen ve výjimečných případech vymezených Ústavou; kdykoli sám rozhodne, že to politická situace vyžaduje; nevím.

⁴ Znění otázky: „Má mít prezident pravomoc odmítnout parlamentem přijatý zákon (tzv. právo veta)?“ Varianty odpovědí: ano, s konečnou platností; ano, ale parlament by měl mít možnost toto veto přehlasovat početnější většinou; ne, prezident nemá mít tuto pravomoc; nevím.

Pro zachování současné podoby práva veta⁵ jsou častěji muži, věkové skupiny 40-54 let, 55-64 let a 65+ let, respondenti s vyšším vzděláním, obyvatelé Libereckého kraje a respondenti vyjadřující důvěru současnému prezidentu.

Graf 5 zobrazuje rozložení odpovědí české populace v otázce, zda (a případně jakým způsobem) má prezident jmenovat členy bankovní rady České národní banky. Více než dvě pětiny (44 %) uvedly, že prezident má jmenovat členy bankovní rady na základě svého uvážení a guvernéra ČNB se souhlasem předsedy vlády. Dle pětiny (21 %) respondentů má prezident jmenovat pouze část členů (například třetinu, zbytek by byl jmenován jinými ústavními činiteli). Dle 12 % dotazovaných prezident nemá vůbec jmenovat členy bankovní rady a naopak dle 7 % má prezident jmenovat všechny členy i guvernéra na základě vlastního uvážení. Zhruba šestina (16 %) dotazovaných zvolila možnost „nevím“.

Graf 5: Jak má podle Vás prezident jmenovat členy bankovní rady České národní banky?⁶

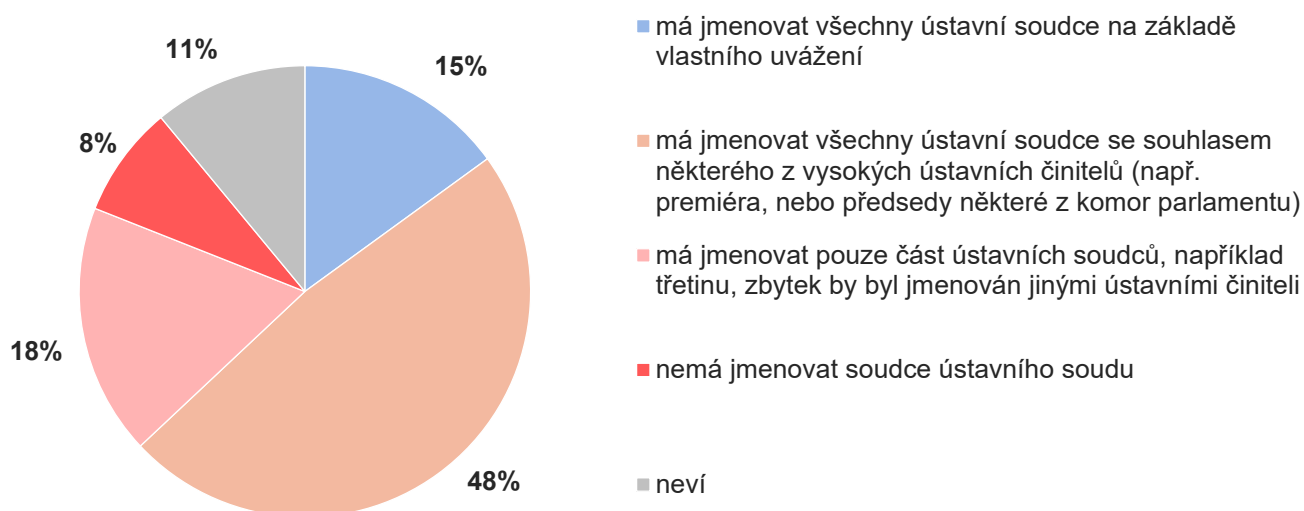
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2601, 23. 1 – 3. 2. 2026, 1725 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Navazující otázka zjišťovala postoje k pravomoci prezidenta jmenovat soudce Ústavního soudu. Téměř polovina (48 %) respondentů se domnívá, že prezident má jmenovat všechny ústavní soudce se souhlasem některého z vysokých ústavních činitelů (např. premiéra, nebo předsedy některé z komor parlamentu). Dle 18 % dotazovaných má prezident jmenovat pouze část ústavních soudců, například třetinu, zbytek by byl jmenován jinými ústavními činiteli. Na jmenování všech ústavních soudců na základě vlastního uvážení má mít prezident právo dle 15 % respondentů a naopak 8 % se domnívá, že prezident nemá jmenovat soudce ústavního soudu. Zhruba desetina (11 %) zvolila možnost „nevím“.

⁵ Prezident České republiky má v současné době právo veta, které mu dává Ústava České republiky. Jedná se o tzv. suspenzivní veto, nikoliv absolutní (konečné) veto. Prezident může vrátit Poslanecké sněmovně přijatý zákon (kromě zákona ústavního) s odůvodněním do 15 dnů od jeho postoupení. Pokud prezident zákon vrátí, Parlament o něm hlasuje znovu. Pokud Poslanecká sněmovna přehlasuje veto nadpoloviční většinou všech poslanců, zákon se stane platným i přes nesouhlas prezidenta. Zdroj: <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/pravomoci-prezidenta>

⁶ Znění otázky: „Jak má podle Vás prezident jmenovat členy bankovní rady České národní banky?“ Varianty odpovědí: má jmenovat všechny členy i guvernéra na základě vlastního uvážení; má jmenovat členy bankovní rady na základě svého uvážení a guvernéra ČNB se souhlasem předsedy vlády; má jmenovat pouze část členů (například třetinu, zbytek by byl jmenován jinými ústavními činiteli); nemá jmenovat členy bankovní rady; nevím.

Graf 6: Jak má podle Vás prezident jmenovat soudce Ústavního soudu?⁷

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2601, 23. 1 – 3. 2. 2026, 1725 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

⁷ Znění otázky: „Jak má podle Vás prezident jmenovat soudce Ústavního soudu?“ Varianty odpovědí: má jmenovat všechny ústavní soudce na základě vlastního uvážení; má jmenovat všechny ústavní soudce se souhlasem některého z vysokých ústavních činitelů (např. premiéra, nebo předsedy některé z komor parlamentu); má jmenovat pouze část ústavních soudců, například třetinu, zbytek by byl jmenován jinými ústavními činiteli; nemá jmenovat soudce ústavního soudu; nevím.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	Panel Naše společnost 26-01
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR
Termín terénního šetření:	23. 1. 2026 – 3. 2. 2026
Výběr respondentů:	Vícestupňový stratifikovaný náhodný výběr
Strata:	Kraj (NUTS 3), velikost místa bydliště
Opora výběru:	Registr sčítacích obvodů a budov
Zdroj pro vážení dat:	Designové váhy zohledňují počet osob v domácnosti a kalibrační váhy zohledňující křížení velikosti místa bydliště proti NUTS2, a dále věk, vzdělání, pohlaví. Rozsah vah je omezen na 0,333 až 3.
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1 725 (1696 CAWI, 29 CAPI)
Metoda sběru dat:	Online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PI_7, PI_12, PI_13, PI_14, PI_16, PI_17
Kód tiskové zprávy:	pi260310
Zveřejněno dne:	10. března 2026
Zpracovala:	Anna Katrňáková

Slovníček pojmů:

Popis výběru respondentů do Panelu naše společnost – Respondenti panelu jsou získáváni pomocí vícestupňového stratifikovaného výběru skupin s opakováním. Oporou výběru je Registr sčítacích obvodů a budov (RSO). Strata výběru jsou kraje ČR křížené s velikostí obce (66 strat). V rámci každého strata je primární jednotka výběru obec. Při výběru obce je zohledňován její počet obyvatel (větší obec má větší pravděpodobnost výběru) a výběr umožňuje opakování výběru obce. V rámci obce je vždy vybráno náhodně 6 adres budov opět s pravděpodobností podle počtu obyvatel budovy (s opakováním). V budově je náhodně vybrána jedna domácnost (bez opakování) a v domácnosti je náhodně vybrán jeden její člen. Tento postup společně s designovými vahami zohledňujícími počet obyvatel domácnosti a post-stratifikačními vahami zajišťuje reprezentativitu výběru vzhledem k cílové populaci.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |